

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj IX.

V Ljubljani 7. veliciga serpana 1856.

List 39.

Od zvonov in soglasniga zvonila.

(Dalje.)

Tako zvonilo za celo igro, pa že samo zase sitno, veliko velja; tudi potrebuje druge drage priprave, in zlasti umetnih zvonikarjev. Za navadno potrebo in tudi za lepoto zvonila pa je že zadosti, ako so le trije zvonovi prav vibrani skupaj; obilniši soglasje je s štirimi; petero zvonov ali več le tam zamore veljati, kjer se zvonovi rabijo z razločkam po dnevih in svetih opravilih. De so pa trije zvonovi prav vibrani, ne velja še to, ako se glasovi le po redu od perviga ali nar težjiga verstijo, na pr. A. B. C, ali pa C. D. E, ali F. G. A, to je prvi, drugi in tretji, ali pervka, drujka in tretjica (Prime, Secunde, Terz); ker tukaj bi bili razločki premajhni, in zvonilo malo prijetno, preveč žalostno. Trije toni delajo nar lepši soglasje (Accord) takrat, kadar so skupaj zversteni glasovi: prvi, tretji in peti, ali pervka, tretjica in petica (Prime, Terz, Quinte), na pr. A. C. E, ali C. E. G. Tudi se lepo vjemajo glasovi: prvi, tretji in šesti, ali pervka, tretjica in šestica (Prime, Terz, Sext), na pr. A. C. F, ali H. D. G; in še tudi glasovi: prvi, četerti in šesti, ali pervka, četertica in šestica (Prime, Quarte, Sext), na pr. A. D. F, ali H. E. G. Kadar so štirji zvonovi skupaj, mora poslednji biti osmiga tona od perviga, ali osmica (Octave), ktera je pervki zopet enaka, samo za polovico tanjši ali višji, na pr. A. C. E. A, ali C. E. G. C. Vsakteri drugačni glasovi ali toni ne dajejo praviga ali prijetniga soglasja; to že lahko razumeva uho, ktero ni izučeno za muziko. Zatorej se mnogokrat sliši govor navadnih ljudi, de zvonovi ne shajajo skupaj, de se koljejo, ali de je en zvon prestlab, drugi premočen. Pomniti pa se mora, de med popisanimi soglasji velja nekaka različnost; nektre so namreč bolj terde, krepke in vesele, nektre bolj mehke ali mile. Kjer sledi za pervko velika tretjica, ktera se namreč od pervke loči za cela dva tona, je to terdo glasje (Dur-Tonart), na pr. C. E. G, ali F. A. C; kjer pa sledi za pervko mala tretjica, ktera se od pervke loči le za poldrug ton, je to mehko glasje (Moll-Tonart), na pr. A. C. E, ali H. D. G. Kjer hočejo rabo tega dvojniga glasja prav določiti, si napravijo večji število zvonov, de si zamorejo za bolj vesele priložnosti in godove izbirati terdo glasje, za bolj žalostne čase in okolišine pa mehko glasje. Tako so na pr. v Fribergu na Badenskim, kjer je nadškof slavni Herman Vikari, pred malo leti napravil osmero zvonov, ktere po takošni šegi vbirajo: za velike praznike B-dur, za srednje D-dur, za nedelje F-dur, za merlice in sploh za žalost D-moll, za manjši opravila Fis-dur in Fis-moll. Taciga različniga soglasja si ni mogoče povsod napravljati, temuč zadovoliti se je z enojnim, ali privzema se le še četerti zvon o praznikih. Posebnost slovenskiga ljudstva pa je, de mu je nar bolj všeč mehko soglasje, kakor je sploh v njegovi lastni, popevati bolj mile napeve.

Kako tedaj je pa mogoče napraviti lepo in soglasno zvonilo, in pri vsim tem tudi po željah in po pravi razmeri težko? Stari zvonarji té umetnosti niso dosti umeli; vedili so večjidel le po teži razločke delati, ne pa po glasu; tudi je podoba starih zvonov napačna, namreč preveč podolgasta, in torej tudi glas ni čist; temuč je nekakošno ubit, in silno leti skozi ušesa. Taki stari zvonovi se še semtertje nahajajo po Krajnskim; nar starji takošen je pri sv. Joštu nad Polhovim Gradcam, dolg in ozek kakor vreca, od l. 1354, toraj zdaj že čez 500 let star. Novi zvonovi niso tako podolgasti, in so bolj široki, zlasti zdolej pri odpertji. Ako se več zvonov po taki enaki podobi vlije, se zamorejo njih glasovi prav po muzikalnih postavah vibrati. Zakaj sploh zvon poje tolike debelši kolikor je v dnu bolj odpert, ali kolikor večji premernik ima njegov obvod spodej; ko je zvon manj odpert, ali manjšiga premernika, tudi tanjši poje. Ako ima na pr. zvon, ki je spodej odpert za 4 čevlje, glas D, bo drugi zvon, kteri je po enakih razmerah lit, pa v dnu le blizu 3 $\frac{1}{2}$ čevljev širok, imel glas F. Tudi se zvon debelši glasi, kadar je njegova stena zlasti proti verhu bolj tanka; ko pa je stena zvona bolj debela, je glas tanjši ali višji. Na pr. v Ljubljani pri sv. Petru je veliki zvon zlo debel, in tehtal 37 cent., drugi zvon pri sv. Jakopu pa je le 26 cent. težek, in vendar imata oba enak glas, namreč D, sicer ne prav popolnoma. Sicer v tej reči ne ravnaajo vsi zvonarji po enakih merah, temuč mnogoteri še današnje čase delajo bolj debele zvonove. Na pr. nemški zvonarji za zvon, kteri ima glas (neprečertaniga) A, rabijo po 88 ct. blaga; naš Ljubljanski zvonar, Gospod Anton Samassa, tak zvon po navadi šteje le za 58 ct., ali nar manj celo za 42 ct., nar več pa za 72 ct., po tem razločku namreč, de ga dela bolj debeliga ali bolj tankiga v steni. (K. sl.)

Pogled nazaj na Laško.

Naše skupno popotvanje po suhim se je 18. roznika po kosilu začelo; v štiri vozove so nas vsih 25 Lahi stepili in natlačili, kar v precej obilni toploti ni bilo kaj prijetno. Jest sim bil z nekim fajmoštram iz Avstrijske nadvojvodine; g. Sifterjem, s Slezakam Rihterjem in Dr. Gettam iz Bamberga. Rihter, priprasta pobožnost sama, ki je bil mende tudi za kaplana svoje fare, g. Jož. B., vso romarsko popotnino plačal, je govoril naj rajši od svojiga gospod-očeta Jožefa in je bil revež skorej zbolel, ko ni z njim v enim vozu sedel, de bi mu bil pri izhodu in vходу v vsim lepo postregel in culico prevzel. Drugi dan se mi zdi, de je bil k svojimu gospodu Jožefu prišel, pa se je bil tudi pozdravil. Ali ni to lepa ljubezen do svojiga domačiga gospoda? G. dr. Gett, apelni svetovavec, je mož preblaziga serca in redke dušne dobrote, pa včas mu rado malo zakipi. Bogati mož, je vendar že kakih 20 let vdovec, in ima posebno veselje s tem, de ubogim študentam živež daje, ki jih je vedno dosti v njegovi hiši in ga, zlasti tudi še ko bogoslovci obiskujejo,

Je sicer velik gospod, terdne in močne postave. Ko smo bili že v vozu v Jankinu, nas fakini obdajo, desiravno jim je bil že naš denarničar plačal, kar jim je šlo, ali pa še več, hočejo še kaj imeti in močno nadlegajo. G. dohtar se nad to silnostjo toliko razpali in razserdi, de se hudo grozi nad Lah. Reče mu pa zmed nas nekdo besedico, de ni prav, vsiga ljudstva grajati, ako ga nekteri razžalijo in se posemeja njegovimu divjanju. Kakor de bi bil vodo doli djal, pa enkrat gospod vse pozabi in je bil sicer malo osramoten, pa vesel in pohlevin kakor jagnje. S tem sim spoznal njegovo blago dušo in bil se mi je za celo pot prikupil. Pa tudi kardinal Reisch ga neki dobro poznajo in so se ga v zakerstii prav zaveselili, ko smo bili prišli o prihodu v Rim po blagoslovu v cerkvi jim roko kušnit. Bil je tudi poznejši še pri njih. Pred nami sta sedela, kasir Haueis, dunajčan, in pa g. Kretschmeier, jetnišk duhovnik. Poslednji je bil naj nesrečniši zmed popotnikov; na Krasu so se bili mende nerodnemu vozniku konji splasili, gospod z voza skoči in si nogo tako poškoduje, de je komej sklenil v Terstu, dalje z nami popotvati, v Rimu je ob precej veliko denara prišel in je še tudi na vse zadnje merzlivo dobil.

Od Ankone gredé smo ogledovali silno lepe in rodovitne kraje. Kaj posebniga je, de po tem kraji do Apeninskih hribov so vse mesta le po hribeih. Ravnine tukaj niso prav ravne, ampak prijazni homei se verste z mikavnimi rizinami, ki so vse napolnjene s tertami, smokvami, žitam in drugim blagodarom Božjim. Po malo višjih homeih pa so potaknjene mestica, ki prijazno v doline gledajo, in tako razverstenje temu kraju posebno prijaznost daje. Tudi mestice Loreto, kterimu smo se zvečer blizali, nas je s hribovka prijazno k sebi gori vabilo. Prišli smo nar poprej do imenitne božjepotne cerkve same, ki je odzunaj nekako terdnjavi podobna, velika in častitljiva. Pa bilo je že prepozno in zvečer nismo mogli nič ogledati. O. Kazapikola nam naproti pride in nas na prenočiše spremi. Ta minih je mož, pred kterim se greh, pa tudi marsikteri Lah trese. Viditi, de hoče gostivnik nekaj samopridin biti, ter bi nas vse rad imel pod streho, ko bi morebiti tudi kdo drug potrebniji kak bajoko (lašč penez) pri popotnikih rad zaslužil, ga začne O. Kazapikola tako pestiti, de sim se tudi jest skorej bal, in poslednjič mu še nekaj na uho zasepta, kar je pa slehern lahko slisal, kdor je bližje bil, rekoč: „Io velo consiglio, lasciate il giuoco!“ to je, „svetujem vam, nikar se z igro ne pevajte!“ Ali ta svet je bil tako krepk, de se je gostivniku britko delalo. Nas pa ta blagi pater ni zapustil, dokler smo se v Loreti mudili; on dobro razume, kaj se pravi, „popotnike sprejemati.“ Ker smo zeleti naslednji dan v hišici Marije Device lavretanske maševati, je O. Kazapikola tako napravil, de smo začeli že kmal po starih sv. maše brati, in smo se vsi zverstili. Lavretanska kapelica je za velikim altarjem, ravno kakor pri franciskanarjih v Ljubljani, tudi cerkev je ravno tako obernjena, samo zadej za kapelico je še veliko večji prostor kakor tukaj. Oba altarja, v kapelici in pred kapelico veliki altar, sta „privilegirana“ ali s posebnimi odpustki sklenjena, torej so eni zmed nas maševali zunaj, eni pa znotraj kapelice. Prizadenem si po Božjim usmiljenji pred imenovanim patram svojo vest očistiti in zadene me steca, de precej drugi znotraj v svetišu mašujem. Ako bi si clovek zamogel prav k sereu vzeti, je to res kaj visokiga in imenitniga: v ravno tisti hišici, v kateri je „Beseda meso postala“ ali se vlovečila, se vloveči tako rekoč vnovic na mašnikove besede ter se spremeni kruh in vino v njeno presv. Rešuje telo in kri. Po sv. maši grem v visoki cerkveni stolp ali turn, s kteriga se vidi proti izhodu prijazno jadransko morje, na druge strani pa tako lepe polja, vinogradi in verti, ali prav za prav je vse vert, de se cloveško oko nikoli ne more dosti nagledati. Ako bi kdo nič ne vedil od cloveških nadlog po nizavah, bi s te višave gledaje lahko mislil, de je tukaj raj bil, ali pa de je še zdaj. Zvonik je ves znotraj iz opeke, zunaj pa

iz istrijskiga rezaniga kamna, prav visok (276 rimskih palm), od spodej v doriškim, dalje v joniskim, potlej v korinškim in v čertim oddelku v mešanim redu, njegov verh pa je osemvogelni pil ali piramida. V njem je zvon čez 200 centov težek še z drugimi peterimi zvonovi. — Po sv. maši nas je po naročilu častitljiviga O. Kazapikola tudi kosilce v neki pošteni hiši blizo cerkve čakalo. Tukaj sim vidil neko deviško romarico, ki je bila že na potu iz Rima proti domu, in sim se silno čudil, ko nam je ob kratkim svoje življenje in dogodbe pripovedovala. Rojena med terdimi luterani živi v priprosti nevednosti. Po znotranjim nagonu nekda o jezuiškim misijonu gre pridigo poslušat, in iz cerkve že pride spreobrnjena, ter kar naravnost pridigarja poiše, de naj jo kersanskiga nauka uči. Čisti nauk od katoliških čednost je bil njeno nedolžno serce premagal, de ni nič več premoglo v slepoti in zmoti ostati. Ko je v posesti nar vikši sreče, prave vere, ise še večji popolnamosti, zapusti svoje imenitne starše in visoko rodovino ter gre med usmiljene sestre v Danciku. Njeno ime je Felicita žl. Diez. Napravlja se pa v Danciku obširniši bolnišnica za uboge katolicane med protestanti, in ta blagoselčna 23letna nedolžnost je prehodila Prusovsko, Vestfalijo, Belgijo, Hollandijo in Francosko; povsod je za svojo bolnišnico milovšine prosila, pa tudi povsod je našla dobrih sere. Po mnogih pritežnostih se domu vernivši za smert zbolila, bila je skoz več časa kakor mervta in vse se je pripravljalo za njen pokop. Njeni starši so žalovali nad vso mero in so jo hotli z vsim mnogim lispan na mervtvaškim odru napraviti, usmiljene sestre pa tega niso mogle privoliti, ker svoje postave imajo in so jo hotle v revno mervtvasko kapelico prenesti. Vse to je uboga sirota slisala, pa ni mogla besedice spregovoriti. Ta stan pa je bil ravno zveličanje njeniga oceta. Bil je, kakor ona misli, ravno ta čas obljubo storil, de bo v katoliško cerkev prestopil, ako mu Bog hčer se pri življenju pusti, in to je bil res dopolnil. Tudi eniga brata je bila že poprej za katoliško vero z molitevjo pridobila. Mati pa, je rekla takrat v Loreti, de je še zmiraj terdovratna. Poznejši sim pa imenitno veselico slisal, de je v Rimu papeža prosila, naj za njeno mater mašujejo, de bi se spreobrnila, in zvedila je že na potu, de papeževa in njena molitev je bila uslišana, ter njena mati na potu spreobrnjenja. Poglejmo spet na njeno smertno posteljo. Ko se nad njo spet znannja življenja razodenejo, so mogli očeta s silo od nje za čas odpraviti, ker v svojim presilnim veselji ni vedil, kaj je delal in bi bilo za njega in za hčer nevarno. Potem je bil v katoliško cerkev prestopil, kakor je že bilo rečeno. Ozdravljena pride tudi na Avstrijsko milovšine za svojo bolnišnico prosit in je tudi na cesarskim dvoru zaslišanje in milost našla. Na svojim potu v Rim je bila tudi v Ljubljani, kar sim pa se le v Loreti zvedil. Ravno tako se je tudi nazaj gredé nekaj časa mudila v ljubljanskim samostanu pri blagoselčnih gospéh reda Ursulinskiga. Tako dobrotna previdnost Božja po slabim orodji svoje svete namene dosega in velike dela dela. — O. Kazapikola nam je na to razkazoval cerkev, lavretansko kapelico itd., in to bo za prihodnjic.

Izhodnja Indija in katoliška cerkev.

Spisal Valentin Sezun.

(Dalje.)

Otok Cejlon.

Cejlon (Ceylon, Singhala, nekda Taprobane) je hruški podoben otok ob južno-jutrovi strani izhodnje Indije, kjer nar boljši cinet raste. Ljudi je tukaj blizo milijon 200.000, kterih večina se derži Budoviga malikovanja, ktero je zlo braminskimu hindvanskimu podobno. V nekdanjim glavnim mestu Kandi, kjer dan današnji ni čez 3000 ljudi, je nar imenitniši tempelj budistov; v njem je hranjen drago olispani zob malika Buda. Singalci ga sploh imenujejo Gav-

tama. Angleži so l. 1795 Holandeze iz Cejlona spodili. l. 1815 tudi domačiga kralja premagali in ga v indijsko mesto Madras ko jetnika odpeljali. Odslej je ves otok v oblasti angleške države, ne kupčijske družbe, kakor druga Indija, poglavar ima svoj sedež v mestu Kolombo. Ker Sinigaleci niso v ločine razdeljeni kakor Hindvani, torej kersanska vera pri njih veliko ložej, kakor sicer po Indii napreduje. Pergodbe kersanske vere na otoku Cejlonu so naslednje:

Portugaleci so bili l. 1505 vpervič iz Evrope v Cejlon prišli; ljudje gornjiga dela otoka (Tamil) so bili takrat bramanski, spodnjiga dela (Singaleci) pa budiski neverniki. V l. 1544 je prišel sem sv. Francisk Ksaverjan in kerstil je 600—700 ljudi. Mesto Jafnapatam so l. 1560 Portugaleci posedli in odslej je kersanska vera tukaj svoje zavetje imela. Franciskani in še bolj Jezuiti so po otoku misijone vtemelili in imeli so v Jafni svoje samostane. Še celo bramani so se spreobrnili. Singaleci so sicer iskali svoje budisko paganstvo ohraniti, ali kersanska vera je vedno bolj rastla. Tudi kralj dežele, Kota, se je bil spreobrniti in njegov zgled je veliko družih seboj potegnil. V svoji zadnji volji je ta kralj Portugalcam svoje kraljestvo zročil.

Ali to lepo napredovanje kersanske vere pri Sinigalcih in kakor homo pozneje vidili, po otokih in deželah jutrovske Azije, je bilo odslej bolj in bolj overano, vera je bila sem ter tje še celo popolnoma zaterta po njih, ki se se dan današnji z imenam evangelijski kristjani ponasajo — po protestanskih Holandezih. Po njih sadu bote spoznali „lajnje preroke“ je rekel Jezus Kristus. (Mat. 7. 16.)

Portugalski kralj Boštjan je v nesrečni vojski zoper mohamedansko Maroko brez naslednika smert storil (l. 1578). Po smerti njegoviga strica in naslednika, kardinala Henrika (l. 1580), se je bil španjski kralj Filip II., kteriga žena je bila hči portugalskiga kralja Emanuela, Portugalu polastil. Zoper španjsko vlado je tistikrat po Nisko-zemlji hudo vrelo; polnočne dežele (Holland) so bile v puntu zoper katoliško cerkev in španjskiga kralja. Strašna vojska je terpela leta in leta: 1581 so Holandski puntarji Filipa II. in katoliško cerkev popolnoma zaverгли, in kalvinstvo za državno vero oklicali. — Dozdaj so Holandezi od Portugalcov blago kupovali, kteriga so le-ti iz Indije vozili. Filip II. je pa prepovedal vsakorsno kupčijo s Holandezi, de bi ložej njih punt ukrotil, ali gredo zdaj sami v Indijo blaga iskat in v malo letih so ondi portugalski veljavi konec storili. (D. sl.)

Kako Jernej Boštjana odvadi kleti.

Pogovor.

Jernej. No, od kod tako, Boštjan? Zdis se mi nekako ves zamisljen; ti je pa že kdo kako ofračno zarobil?

Boštjan. Ne veš, de je nedelja? Iz cerkve grem. Pa veš, Jernej, danes so nas gospod šembrano privijali.

Jernej (radoveden). Kaj, kaj?

Boštjan. Tako so nam ograjali kletvinjo, de bi odsihmal ne smel nič več zamiljariti; pa že veš, Jernej, de sim jest precej debel, in včas rad kaj zašarim.

Jernej. Gospod imajo že prav, in po pravici ti povem, ko bi tudi nobene besedice kersanskiga nauka ne vedil, bi se mi vender preklinjavec gerji zdel, kakor črni krokar.

Boštjan. E, sej bi se tudi jest rad odvadil, pa mi je tako hentano vkoženo, de mi ta — Bog me vari, skor bi bil nekaj rekel! sim hotel reči, de mi kletvinja kar neve-dama uide.

Jernej. Nobena navada ni tako vkoreninjena, de bi se je clovek ne mogel odvaditi, samo ako res hoče. Pa, veš kaj, Jernej? Ako prideš k meni jutri prosó meti, se boš brez truda in pa hitro odvadil kleti; porok sim ti za to.

Boštjan. To je več, kot hruške peči! Tudi štirinajst dni bi hotel prosó meti, de bi se tega zl—, hentaj, že spet mi je hotlo ulti! rečem, de bi se te ostudnosti odvadil; jutri sim tvoj menič. (Odide.)

Jernej (nasled, dan). Boštjan, mož beseda: tako je prav!

Boštjan. Jernej, tukaj imaš solarja brez bukev; glej, kako boš svojo besedo spolnil! (Začne meti, pa če se mu le snop malo spodmakne, se mu že kaka rogčljata izmakne).

Jernej. Veš, Boštjan, de sim bil jest soldat, sim marsikaj po svetu vidil in slisal, dosti slabiga, pa tudi brez dobriča ni bilo; kar me pa še vselej posebno veseli, kadar se spomnim, je to, de sim se naučil taci h kletvin, ki nič greh niso.

Boštjan. To bi bilo ravno za me dobro, de bi saj brez strahu še kaj smel zaropotati; povej, povej to čudno skrivnost.

Jernej. Ko sim bil pred 16 leti v zold sel, sim imel tudi jest to garjevo navado in sim precej zarohnel, pa vselej me je potlej serce bolelo. Slisal sim pa nektare tovarše gerdo preklinjati in, po pravici ti povem, od tistihmal se mi je ta hudobija tako pristudila, de bi me živ clovek ne bil več napravil, gerdo zakleti. Vselej ko sim koga slisal nezdušno razgrajati, preklinjati ali pridušati se, se mi je zdelo, kakor de bi vidil kače in krote lezti in prihajati iz njegovih ust. Mislil sim si: Tako serce mora strašno gerdo biti, ki tako grezovinske reci iz sebe bruhá.

Boštjan. Jernej, tvoja je resnična; tudi mene je groza. Moja ranjca mati so mi večkrat ponavljali nauk iz sv. pisma, de „gerdi preklinjavec kolne sam svojo dušo“, kakošna mora ze res na zadnje duša biti, ko jo tolikrat prekolne: gersi kakor gadje gujzdo ali lezise gnjusnih krot. Pa moj oče, Bog se usnili njih duše! so radi kleli, in veš, Jernej, jabelko ne pade deleč od drevesa.

Jernej. Žive jabelka so pa tudi same krive, ako se pod kužljivim drevesom valjajo ter strup nase vlečejo, ki bi se ga lahko ognile. Pa pustiva to, ti bom povedal, kako sim bil jest nekiga tovarša prav lahko kletvinje odvadil.

Boštjan. Povej tedaj, morebiti bo to tudi meni tega skrateljna ventalo.

Jernej. Tozil mi je, de ne more sterpeti, kadar ga hudo prime in mora kaj reči. Mu odgovorim! Pa reci kaj: sej ni de bi mogel ravno zakleti, lahko kaj družiga rečeš. „Kaj pa?“ Postavim zaderi se in reci: „Kotel kipi!“ To je, kotel tvojiga zolca, ki se hoče izlivati; pri tej besedi se boš precej spomnil, de moras oginj gasiti, ki dela, de tvoj kotel kipi.

Boštjan. To je že nekaj, namesto: „preklet“ ali „ferdaman“, bom vselej rekel: „kotel kipi!“ — ali še kaj veš?

Jernej. Če bi pa kotel vender še le kipel, pa reci: „Rrraca—kokoš!“

Boštjan. „Kotel kipi!“ ta je tudi postena; namesto hudičevati, „vragovati“, ali „šentati“, bom rajši tudi jez „vragovati“ in „kokoševati“, de te greha ne bom imel.

Jernej. Na tako vizo se je bil moj tovarš gerdi h kletvin odvadil in na zadnje, ko se mu je bilo uneslo, je vidil, de se tudi brez „kotla“, „vra“ in „kokoš“ zamore kletvinje zderzati.

Boštjan. Pocaki malo! Včas pa živina prav ne stori, dokler prav goropadno ne zarantacim; obljubim ti, de „Li-seč“ in „Kerze“ se ne bota za „kotel“ nič dosti zme-nila, kadar noreta vleči; pa tudi „Bavhlja“ in „Mavra“ ne za „kokoš“ in „vra“, kadar mi v deteljo vha-jate.

Jernej. Take moras pa ze bolj s terdimi besedami privezati in zavpi nad njimi: „Trrri—in — trridese!“

Boštjan. Hvala ti, moj sosed! Čas je, moram iti domú; bom poskusil po novim kleti, kar ni greh, in staro gerdo navado opustiti.

Jernej. Srečno tedaj! Ako te bo se kaj omagovalo, pa spet pridi; ti bom še svetoval.

Ogled po Slovenskim.

Iz Ljubljane. Iz lista prečastitiga duhovna in reš-nika ubozih zamurskih otrok, gospoda Olivieri-a do

prečastite prednice zg. Ursulinarije v Ljubljani posnamemo naslednje: „Častita gospa in Prednica! Že spet sim v Egiptu, in nabral sim si 40 zamurk; ali kar naravnost povem, de nisim imel dosti denara za vse; ako bi jih pa vender ne bil sprejel, bi bile mnoge zmed tih sirotic prišle zopet turkam v roke; tega pa moje serce ni moglo prenesti: sklenil sim torej, 10 tavžent frankov na posodo vzeti, kar znese okrog 4 tavžent gold., in zavoljo tega se prav živo priporočim, blagovolite mi to dobroto skazati ter mi preskerbite kako pomoč od pobožnih ljudi“ itd. Ravno tako se dalje priporoča tudi vredništvu „Zgodnje Danice“, de naj bi mu še kaj dobrotnih darov v ta bogoljubni namen skusilo pridobiti, kakor so tudi že poprej marsikteri usmiljeni braveli naši kaj darovali. K temu pristavimo samo to, de tukaj se odkupujejo „neumerjoče duše“ s telesni vred iz suznosti: kdor vero ima, gotovo spozna srečo cloveka, ki se reši iz neverških rok, in kako dobro bi bilo, de bi jih zamogli več rešiti. — Ko so tri zamurke v ljubljanskim samostanu zvedile, kaj je njih odkupovavec in oče Olivieri pisal, so kar na enkrat vso svojo denarnico, blizo 30 gld., skupaj vergle, potem so nune, vse posle, in od kogar so kaj upale dobiti, z veliko silo naganjale: „Bitte, bitte — felús, felús! Prosim, prosim denara!“ Vsi so se čudili tem občutljivim dekliškim sercam; celo dekle so jim po goldinarji dale. Gredo na to tudi v šole in prosijo nedolžne otročice, de naj se usmilijo njih sestre v Afriki s kakim darom, in dobro so tudi pri njih zadele. De so pa le nekaj denara nabrale, so vedno naganjale in vprašale, ce se bo precej jutri poslal, de bi jih „Abuna“ poprej pomoč dobil za odkupovanje ubozih suznjih otrok. Dobro namreč pomnijo, kako se jim je poprej godilo, kako pa zdaj, in de tudi drugim ni dobro v suznosti.

• Ternovska nova cerkev bo vender le res tudi nov zvon dobila, in pa se letas, ako se vse po sreči izide. G. Tertnik, posestnik in hišnik, denar in podpise zbira za radovoljno pomoč k temu lepemu pa tudi veselimu namenu. Samo naj bi se jih veliko in obilno vdeležilo, de bi delo urno in lažje dalje šlo, in bi hitro, veselo in močno zapel, kakor jih njih veliko želi slišati: Bogu in sv. Janezu Kerstniku na čast!

Pristopite,
Položite
Majhen dar
Na altar,
De bo vesel
Zvon zapel!

• 1. t. m. je bil tudi za latinske učence po zahvalni sv. maši z očitnim darilnim deljenjem šolski sklep. Prihodnje leto se začne s sv. maso k sv. Duhu 1. oktobra od 24. do 28. kim. je vpisovanje. Novinci morajo imeti zraven navadnega šolskiga sprčila tudi kerstni list in plačati vpisnine 2 gold. — Iz gimnazijskega letnika se razodeva, de so bili tudi radovoljni nauki močno obiskovani, namreč: Rejilna, slovensina (za neslovence), italijansina, francozovšina, gospodarstvo, bilinstvo (botanika), lepopopisje, risanje in pe-tje. Latinci so imeli tudi velikonočne duhovne vaje in so praznik sv. Alojzja slovesno obhajali. Tudi so si letas svoja lastna stavnicca ali bandero napravili, ktero slovesne obhajanja mnogo povzdiguje. — Bilo je konec leta 432 učencev, po narodih: 356 Slovencev, 8 Nemcev, 2 Hervata, 2 Laha. — Dekliške šole pri čast. Ursulinarijah so imele 5. in 6. svoje izpraševanja; dečinske pa terpe od 31. mal. do 9. vel. serp.

Iz *Ponkre*, 28. m. serp. T. D—č. Draga Danica! Vseskozi nam dopise v cerkvenih rečeh naznanuješ. Prejmi tudi ovi dopis cerkvene slovesnosti naših bližnjih sosedov, Dramničanov.

Dobili so namreč omenjeni farmani 17. mal. serp. štiri nove, lepo vbrane zvonove iz Ljubljane (veliki zvon ima 24 centov in 25 funtov), ki so zares mojstersko delo slavniga zvonarja, gosp. Zamasa-ta.

V nedeljo potem pa so jih z veliko slovesnostjo domači rojak, prečastiti gospod Matija Vodusek, opat Celjski, spremljani od visokočastivredniga gospoda dekana, Ferdinanda Feichtinger-ja, in častivrednih gosp. fajmoštrov sosednjih fara, blagoslovili.

Bil je vesel dan, ki mu para Dramničani poprej niso doživeli, in ga težko doživeli bodo. Viditi rojaka svojiga blagoslovljati zvonove, ki jim bodo večni mir prepevali, z lece besedo Božjo slovesnosti primerjeno milo razlagati, še zlasti, ko so prečastiti gospod med drugim omenili: „Poprejšnji zvonovi so me spremljali, ko sim se svojih ljubih staršev ločil, in se v duhovski stan podal“ itd., je bil redek, de bi se posolzil ne bil.

Po pridigi so prečastiti gosp. opat k altarju pristopili in sv. maso slovesno obhajali. Ne bom pozabil slovesnosti, pa tudi ne ginjenja pobožnih duš, kadar se je veliki zvon v zvoniku zazibal, in je med svetim opravilam pervikrat iz visoke line zapel.

Slava tedaj častivrednimu gospodu fajmostru Oroslavu Šuc-u za njih trud, ker so svojim farmanam verlim Dramničanam toliko veselje napravili!

Iz *Gorice*, 4. t. m. V Kviskim, v Berdih, so se vsi srejski možje zavezali, ob nedeljah in praznikih ne več terpeti plesa. — To je pametno! Ko bi se to kozje in oslovsko skakanje prav prevdarilo, bi se bilo treba čuditi, de omikani vek kaj taciga terpi.

Drobline.

Iz Stuttgarda se piše od nekoga v vasi B., ki se je v pohujšanje občine že več let zoper ondotniga učeniga in gorečiga duhovniga pastirja toževal. Proti koncu rožnika gre mož v S., de bi tožbo pri naj vikših uradnijah pogual. Pogovori se s pravdosrednikom in gre zvečer o poli desetih v gostivnico v svojo stanico. Drugo jutro ga najdejo mertviga na tleh ležati. Norčeval je nekdaž čez grozne besede lepe molitvice: „Umreti moram, pa ne vem kdaj, in ne vem kje, in ne vem kako“. —

Mili darovi.

Za misijon gosp. Olivieri-a.

Bog se usmili! 1 cekin t. j. 8 gld. — G. F. L. 1 gld. — G. K. 1 gld. —

Za afrikanski misijon.

G. J. Kobe 4 gld. — Iz Trebevniga bratovskega denara 4 gld. 30 kr. — Iz Goriškega po O. Šmajdeku 1 gld.

Za blejske pogorelce.

G. F. L. 1 gld. —

Za Semičane s točo poškodvane.

G. F. L. 1 gld. —

Za rokodelsko družbo.

Milostljivi knez in škof 50 gld. — Ključnarska denarnica 10 gld. — G. Šuštersič, tergovce, 20 gld. — G. Šventner 5 gld. — G. Lukman 10 gld. — G. Betge 5 gld. — G. Erzen 10 gld. — Gospod in gospa žl. Još 20 gld. — G. Mühleisen 10 gld. —

Duhovske zadeve.

V ljubljanski škofiji:

Senožee v postojnskim dekanatu so izpraznjene; prošnje za nje do presviti. gosp. Alfonza Serafina, kneza iz Porcie, posestnika dobra senožeškiga itd. itd., se 6 tednov od 31. mal. serp. v knežje-škofijski pisarnici oddajajo.

Fara Slavina je podeljena gosp. Antonu Pokornu, senoškim duhovnimu pastirju.

Iz goriške nadškofije, 4. t. m. Gosp. Andrej Pavletič, dosedanji prvi kaplan pri št. Ignaki mestni fari, je prevzel gospodarstvo v duhovščici, njegovo mesto ostane za zdaj prazno.